

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/54/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721202936
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8721202936.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Daniely Babinovej v spore žalobcu: 1) A. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, B. C., 2) D. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, B. C., 3) E. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, B. C., zastúpený opatrovníkom: D. A., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX/X, B. C., 4) F. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX, XXX XX H., prechodne bytom B. X, B. I. D., 5) J. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, B. C., prechodne bytom B. X, B. I. D., zastúpená zákonným zástupcom - matkou: F. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX, XXX XX H., všetci zastúpení: JUDr. Miroslava Slovinská, advokátka so sídlom AK, Štefánikovo nám. 13, Spišská Nová Ves, IČO: 42 319 617, proti žalovaným: 1) F. C., nar. X.X.XXXX, trvale bytom E., G. XX, K. L. J. L. E. M. I. X, E., zastúpený: Mgr. Lucia Lorenčíková, advokátka so sídlom AK Poprad, Murgašova 86/1, IČO: 50 053 167, 2) J. E., J., N.: XX XXX XXX, E. X, M. C. XXX/X, O. G., zastúpená: P. & P., s. r. o., AK so sídlom Cukrová 14, Bratislava, IČO: 47 232 200, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného v 1. rade voči rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 19C/50/2021-178 zo dňa 28.4.2023 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I., II., III., IV.

II. Mení rozsudok vo výroku VI. tak, že konanie v časti zaplatenia 10.000,- eur vo vzťahu medzi žalobcom v 1. rade a žalovanými v 1. a 2. rade, v časti zaplatenia 10.000,- eur vo vzťahu medzi žalobkyňou v 2. rade a žalovanými v 1. a 2. rade, v časti zaplatenia 10.000,- eur vo vzťahu medzi žalobcom v 3. rade a žalovanými v 1. a 2. rade, v časti zaplatenia 10.000,- eur vo vzťahu medzi žalobkyňou v 4. rade a žalovanými v 1. a 2. rade, ako aj v časti zaplatenia 10.000,- eur vo vzťahu medzi žalobkyňou v 5. rade a žalovanými v 1. a 2. rade zastavuje.

III. Priznáva žalobcom v 1., 2., 3., 4. a 5. rade nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2. rade v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozhodol takto:
I. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 10.000,- € do 15. dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a to tým spôsobom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.
II. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyňi v 2. rade sumu 13.000,- € do 15. dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a to tým spôsobom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi 3. rade sumu 7.000,- € do 15. dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a to tým spôsobom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

IV. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 4. rade sumu 10.000,- € do 15. dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a to tým spôsobom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V. Žalovaní v 1. a v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 5. rade sumu 2.000,- € do 15. dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a to tým spôsobom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

VI. Súd konanie do sumy 50.000,- € zastavuje.

VII. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

VIII. Žalobcovia majú voči žalovaným nárok na 100 % náhradu trov konania, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. V odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia žiadali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 28.000,- eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 17.9.2021 do zaplatenia, žalobkyni v 2. rade sumu 28.000,- eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 17.9.2021 do zaplatenia, žalobcovi v 3. rade sumu 28.000,- eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 17.9.2021 do zaplatenia, žalobkyni v 4. rade sumu 28.000,- eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 17.9.2021 do zaplatenia a žalobkyni v 5. rade sumu 32.000,- eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 17.9.2021 do zaplatenia a to tým spôsobom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V žalobe uviedli, že dňa XX.X.XXXX došlo na ceste X/XX v smere z E. I. Q. R. k dopravnej nehode, pri ktorej utrpel K. A. zranenia, ktorým dňa XX.X.XXXX (správne v zmysle úmrtného listu má byť XX.X.XXXX) podľahol. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú rodičmi zosnulého, žalobca v 3. rade jeho bratom, žalobkyňa v 4. rade jeho družkou a žalobkyňa v 5. rade je jeho dcérou.

Žalovaný v 1. rade viedol motorové vozidlo, s ktorým došlo k dopravnej nehode, žalovaná v 2. rade je poisťovateľom, s ktorým mal žalovaný v 1. rade v čase vzniku dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie na vozidlo, s ktorým pri dopravnej nehode jazdil.

3. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 11, § 13 ods. 1-3, § 420 ods. 1, 2 a § 427 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ako aj § 193 zákona č. 160/2015 Z.z. – Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“) a tiež § 4 ods. 1, 2 písm. a) a § 15 ods. 1, 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov uzavrel, že v danom prípade nie je sporné, že neb. K. A. sa na vzniku dopravnej nehody nijako nepodieľal, konal správne, avšak zabrániť jej v žiadnom prípade nemohol. Základ nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy je teda daný, pretože v dôsledku dopravnej nehody zomrel ich syn, brat, druh a otec, čím bolo zasiahnuté do práva žalobcov na súkromie a rodinný život. Medzi žalobcami a nebohým existovali veľmi blízke sociálne a citové vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného rodinného života, ktoré zintenzívňoval fakt, že nebohý bol oporou a pomocníkom v ich neľahkých životných situáciách, hlavne pokiaľ ide o rodičov nebohého, ktorým dennodenne (hlavne matke) pomáhal so starostlivosťou o svojho chorého brata. Jeho úmrtím vznikla všetkým žalobcom taká ujma, ktorá im bráni naplňať ich individuálne citové potreby. Bezprostredne po jeho smrti boli žalobcovia v šoku z jeho úmrtia a neskôr sa tieto city zmenili na smútok zo straty blízkej osoby, ktorý v konečnom dôsledku pretrváva doposiaľ. Žalobcovia prežívali a prežívajú túto citovú ujmu ako bremeno, s ktorým sa veľmi ťažko vyrovnávajú, resp. sa s ním nevedia vyrovať. Hlavne pokiaľ ide o žalobkyňu v druhom rade, jeho matku, ktorej pomáhal v opatere o brata, žalobcu v 3. rade, a ktorá mala v dôsledku straty syna K. vážne psychické problémy, liečila sa medikamentózne u psychiatra, avšak vzhľadom na potrebu nepretržitej starostlivosti o postihnutého syna E., musela pre ich vedľajšie účinky niektoré lieky vysadiť. Nemôže si dovoliť byť utlmovaná, pretože žalobca v 3. rade, jej E. B. E., máva S. T., musí byť teda v „strehu“. Na ukľudnenie v súčasnosti berie U., lieky na spanie brat nemôže, pretože E. máva S. T. aj v noci. Uviedla, že 1,5 roka ani nespala poriadne. Od prvej noci ako sa to stalo má fóbiu z noci (tmy). Bola minulý rok na operácii očí, mala spadnuté, unavené oči. Nechodia na Všetkých svätých ani do kostola od tejto tragickej nehody. Žalobkyňa v 2. rade má problémy s krčnou chrbticou, nič jej nezaberá, aj tieto problémy súvisia s traumou. K. jej pomáhal, teraz je na to sama, manžel jej pomôže, ale chodí do práce, takže až po nej je manželke nápomocný v starostlivosti o syna E.. K. prišiel pomôcť aj pred prácou, aj cez obed sa zastavil, aby matke pomohol s bratom. E. po nehode plakal, nerozprávali sa veľmi o K. pred ním, asi mesiac po nehode mával dennodenne S. T.. Súd prvej inštancie uveril tvrdeniu, že aj E.

veľmi ťažko znášal bratovu smrť, boli si s K. blízki, ten sa mu venoval, brával ho na akcie dobrovoľného hasičského zboru, ktorého bol členom, na futbalové zápasy. Žalobca v 1. rade mal ako otec s nebohým K. tiež hlboký vzťah, veľa sa rozprávali, radil mu, pretože bol sám vodič z povolania, aby neporušoval dopravné predpisy a jazdil bezpečne, chodil ho sledovať na turnaje, aj na požiarnické aktivity. Keď došlo k nehode, prišiel na jej miesto, bol aj v nemocnici, bol v šoku, nenachádzal slov. Takisto bral lieky, ale nerobili mu dobre, tak ich vysadil, nechcel sa dostať na psychiatriu. Veľkú traumou a životnú stratu v dôsledku úmrtia svojho druhu utrpela aj žalobkyňa v 4. rade, s ktorou a ich spoločnou dcérou v čase nehody už viedli spoločnú domácnosť (od augusta 2019). Aj svojej družke bol žalobca oporou nielen po citovej stránke ako životný partner, ale aj pokiaľ ide o starostlivosť o dcéru, finančnú pomoc. Pred otehotnením trval ich vzťah pol roka. Dcéra neb. K. a žalobkyne v 4. rade, žalobkyňa v 5. rade, mala v čase úmrtia svojho otca 7 mesiacov. Je nepochybné, že stratu jedného z rodičov bude vnímať po celý život, bude žiť bez vlastného otca, ktorý mal k nej veľmi blízky a pozitívny vzťah, aj keď v čase jeho úmrtia ešte nemohla plne vnímať, čo sa vlastne stalo, intenzita jej vzťahu k otcovi teda objektívne ešte nemohla byť naplno vyvinutá, čím prvoinštančný súd nespochybňuje tvrdenie jej matky, že dcére otec chýba, že vníma, že do škôlky pre iné deti chodia nielen mamy, ale aj otcovia. Obdobne prvoinštančný súd nespochybňuje ani vzťah žalobcu v 3. rade ku svojmu bratovi a jeho vystupňované zdravotné problémy po bratovej smrti, avšak aj tu konštatoval, že intenzita vnímania straty blízkej osoby nie je objektívne až taká, ako je to napr. u matky nebohého, žalobkyne v 2. rade. Podľa názoru súdu prvej inštancie práve u nej je strata neb. K. prežívaná najintenzívnejšie, čím však zároveň nespochybnil, že úmrtím K. trpeli a doposiaľ trpia aj všetci ostatní žalobcovia.

Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak nepriznal im ju v rovnakej výške, ani v uplatňovanej výške, ale túto ponížil a priznal ju rozdielne u jednotlivých žalobcov, a to tak, že ju odstupňoval, pričom bral do úvahy kritériá tak na strane poškodených, ako aj na strane škodcu, intenzitu vzťahu pozostalých so zomrelým, morálne zadosťučinenie, postoj žalovaného v 1. rade po nehode, jeho životnú situáciu a ďalšie súvisiace okolnosti.

Nepochybne došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcu a jeho rodiny tak, že bola narušená celistvosť ich súdržnej a harmonickej rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Došlo u nich k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovaného syna, brata, druhu a otca, čím sú do budúcnosti ochudobnení o rodinný život a táto ujma spočíva aj v citovej strate, keď jeho smrťou stratili jeho lásku a radosť s ním prežívanú, rovnako prišli aj o pomoc, ktorú im neb. K. poskytoval. Utrpeli aj citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Smrťou nebohého sa im zmenil život, pretože s ním žili v šťastnej a spokojnej rodine a tvorili jeden celok, ktorý bol násilne a predčasne rozdelený. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd posudzoval intenzitu vzťahu medzi pozostalými osobami, otázku existenčnej závislosti, morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného v 1. rade, jeho postoj a majetkové pomery. Za neobstaranú smrť rodinného príslušníka žalobcov žalovaný v 1. rade nedostal podmienený trest a nezaradil sa s obmedzeniami opätovne do života. Aj v súčasnosti si odpykáva trest odňatia slobody uložený mu v trvaní 6 rokov a 6 mesiacov, nie je ani v polovici výkonu tohto trestu. Už trestným súdom uložený trestnoprávny postih by mal byť pre žalobcov istým morálnym zadosťučinením, uloženým trestom bolo vyjadrené morálne odsúdenie žalovaného v 1. rade spoločnosťou. Žalovaný v 1. rade nielen v tomto prebiehajúcom súdnom konaní, ale aj formou písomných vyjadrení prostredníctvom svojej advokátky, tiež listom zaslaným žalobcom, vyjadril úprimnú ľútosť nad tým, čo sa stalo. Slová ľúlosti zo strany žalovaného v 1. rade, či jeho matky, nijako nezmiernujú žiaľ zo straty blízkej osoby žalobcov, poukazujú však na osobné prežívanie žalovaného v 1. rade k popísanej tragédii. S trestom uloženým žalovanému na 6 rokov a 6 mesiacov a s trestom zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel doživotne úzko súvisia aj jeho súčasné a budúce majetkové pomery, tiež možnosti zamestnať sa. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nemá povinnú osobu zlikvidovať a znemožniť jej viesť ľudsky znesiteľný a dôstojný život, táto náhrada má spolu s inými formami satisfakcie nahradiť stratu na strane oprávnených osôb. Nemá byť ďalšou formou trestu. Žalovaný sa snažil aspoň majetkovú škodu v rámci svojich možností uhradiť, nahradil škodu na vozidle, náklady súvisiace s pohrebom vo výške 1.350,- eur a prispel aj na zorganizovanú zbierku sumou 250,- eur. Od nehody je trvale uväznený, nároky, s ktorými sa naňho žalobcovia obrátili uhradil, s náhradou nemajetkovej ujmy sa obrátili priamo na žalovaného v 2. rade.

Účelom náhrady nemajetkovej ujmy nie je reparácia celej nemajetkovej ujmy, ale výhradne iba zmiernenie jej následkov. V súlade s judikatúrou, je potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy

zobrať do úvahy kritériá na strane poškodeného, ale aj na strane škodcu. Za tieto kritériá na strane poškodených sú vo všeobecnosti považované: intenzita vzťahu pozostalého so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka existenčnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu žalovaného. Na strane škodcu ide o postoj páchatel'a (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), majetkové pomery páchatel'a, miera zavinenia, resp. spoluzavinenia zomrelého. Je potrebné na strane páchatel'a zohľadniť, najmä pri trestných činoch, kde páchatel' z nedbanlivosti zavinil smrteľný následok to, aby uložená povinnosť nemala pre páchatel'a doživotné likvidačné následky. Každý prípad je individuálny, ale zároveň je potrebné zohľadniť aj judikatúru týkajúcu sa obdobných vecí s poukazom na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a právnu istotu. Žalobca v 1. rade, aj žalobkyňa v 3. rade pracujú, sú zárobkovo činní, čo je u žalobkyne v 2. rade z dôvodu nepretržitej starostlivosti o žalobcu v 3. rade, u žalobcu v 3. rade z dôvodu jeho zdravotného postihnutia a u žalobkyne v 5. rade, keďže ide o dieťa, vylúčené. Tiež status spoločného vedenia domácnosti nemožno priznať dvom rodinám, aj tej v ktorej neb. K. do augusta 2019 žil, aj tej s ktorou žil od tohto času do svojej smrti dňa XX.X.XXXX. Samozrejme poskytovaná pomoc neb. K. svojim rodičom a bratovi aj po odsťahovaní sa zo spoločnej domácnosti, ktorú s nimi viedol, je nesporná. V súvislosti s výškou priznanej náhrady určitým merítkom môže byť napr. aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrová c/a Slovenská republika*, na základe ktorého bola sťažovateľke priznaná nemajetková ujma 25.000,- eur za to, že nekonaním štátnych orgánov bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv usmrtením jej oboch maloletých detí, pričom v danom prípade došlo k absolútnemu rozvráteniu jej rodinného života, keďže boli usmrtené obe jej dcéry a sťažovateľka iné deti nemala. Rovnako určitým kritériom môže byť aj odškodňovanie obetí trestných činov (zákon č. 274/2017 Z.z.), kde však k smrti dochádza v dôsledku úmyselného (násilného) trestného činu, teda nie nedbanlivostného, ako je v tomto prípade. V prebiehajúcom súdnom konaní súd prvej inštancie považoval za primerané priznané náhrady nemajetkovej ujmy u jednotlivých žalobcov. K sumám uvedeným vo výrokovej časti tohto rozsudku treba samozrejme pripočítať u každého žalobcu sumu 10.000,- eur, ktorú im žalovaný v 2. rade v priebehu súdneho konania z titulu náhrady nemajetkovej ujmy uhradil.

Aj keď prioritne za celú tragickú udalosť zodpovedá žalovaný v 1.rade, ktorý ju zavinil, keďže bol v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistený ohľadom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného v 2. rade, pasívne legitimovanou v konaní je teda aj poisťovňa. Táto v konaní svoju pasívnu legitimáciu nenamietala.

Pokiaľ ide o uplatnený úrok z omeškania, mal súd prvej inštancie za to, že žalobcovia nemajú na tento nárok, nakoľko rozhodnutie o priznanej výške nemajetkovej ujmy závisí od rozhodnutia súdu, a teda až právoplatným rozsudkom sa žalovaní dozvedia, v akej výške majú nemajetkovú ujmu žalobcom zaplatiť. Do omeškania sa tak môžu dostať až po márnom uplynutí lehoty na plnenie priznanej právoplatným rozsudkom súdu. Navyše súd má zhodne s vyjadrením poisťovne za to, že neporušila povinnosti podľa § 11 ods. 6 Zákona o PZP. Žalovaná v 2. rade poskytla žalobcom písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré ich nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uspokojiť nemôže. Urobila tak listom zo dňa 22.12.2020, teda v zákonom stanovenej 3 mesačnej lehote.

Keďže v priebehu konania došlo zo strany žalovanej k čiastočnému plneniu po 10.000,- eur každému zo žalobcov, žalobcovia vzali žalobu čiastočne späť, upravili žalobný návrh a prvoinštančný súd v súlade s § 144 a nasl. Civilného sporového poriadku konanie v tejto časti zastavil.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol postupom podľa § 255 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP s tým, že žalobcovia boli plne úspešní v konaní pokiaľ ide o samostatný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, preto im priznal voči neúspešným žalovaným právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu a pre rozhodnutie o trovách je druhoradá.

5. Voči tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 1. rade, a to voči všetkým výrokom tohto rozsudku s výnimkou výroku V. a VII. Podané odvolanie odôvodnil tým, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jemu patriacich práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (t.j. odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1, písm. b) CSP). Žalovaný v 1. rade vníma napadnutý rozsudok ako nezrozumiteľný a súdu prvej inštancie vytyka nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, keďže mu nie je zrejmé, aké kritériá a v akej miere boli pre súd určujúce pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy pre toho-ktorého žalobcu. Za nezrozumiteľný považuje aj výrok týkajúci sa zastavenia konania, t.j. výrok VI. napadnutého rozsudku, keďže vzhľadom na procesnú samostatnosť žalobcov a samostatne žalovateľné nároky nie je zrejmé, vo vzťahu ku komu a v akej výške je konanie v sume 50.000,- eur zastavené. Záverom žalovaný v 1. rade

opätovne poukázal na to, že pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobcov by malo byť prihliadané na postoj žalovaného, na jeho uväznenie, na jeho súčasné a budúce majetkové pomery, i na to, že opakovane vyjadril ľútosť a v rámci svojich možností zmiernoval následky svojho nedbanlivostného konania, pričom ako primeraná náhrada sa mu javí náhrada v rozsahu už poskytnutého plnenia od žalovaného v 2. rade (čo je aj dôvodom, prečo voči výroku V. napadnutého rozsudku nepodal odvolanie). Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalovaného v 1. rade zaslali žalobcovia vyjadrenie, v zmysle ktorého sa v celom rozsahu stotožňujú s napadnutým rozsudkom, ako aj jeho odôvodnením, tento považujú za správny, spravodlivý a jeho odôvodnenie za dostatočne presvedčivé. Súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ako vyhodnotil predložené dôkazy a ako vec právne posúdil.

Podľa žalobcov prvoinštančný súd v bode 23. odôvodnenia napadnutého rozsudku dostatočne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k tomu-ktorému žalobcovi, keď v tomto bode výslovne prvoinštančný súd uviedol, že náhradu nemajetkovej ujmy priznal rozdielne u jednotlivých žalobcov, a to tak, že ju odstupňoval, pričom bral do úvahy kritériá tak na strane poškodených, ako aj na strane škodcu, intenzitu vzťahu pozostalých so zomrelým, morálne zadosťučinenie, postoj žalovaného v 1. rade po nehode, jeho životnú situáciu a ďalšie súvisiace okolnosti. Aj v bodoch 22., 24. a 26. napadnutého rozsudku sú obsiahnuté úvahy a závery súdu, ktoré sú dostatočne konkrétne a aplikovateľné na tento spor.

Za nezrozumiteľný nemožno považovať ani výrok VI. napadnutého rozsudku. Z podania žalobcov zo dňa 12.4.2023, ktorým títo žalobu zobrali čiastočne späť (v dôsledku vykonaných úhrad žalovaným v 2. rade), je jednoznačne zrejmé, v akej časti navrhli konanie zastaviť a zároveň upravili svoj žalobný návrh tak, že tento bol jednoznačný a bolo jasne zadefinované, v akej výške si žalobcovia ďalej uplatňujú svoje nároky. Bolo len na rozhodnutí žalobcov, a to aj s prihliadnutím na hospodárnosť konania, uplatniť si všetky nároky jednou žalobou a tieto prejednávať v jednom konaní, čo je pochopiteľné a vzhľadom na citlivosť prípadu zrejme i vhodnejšie.

Záverom žalobcovia uviedli, že i keď nimi uplatnené nároky im neboli napadnutým rozsudkom priznané v celom rozsahu, rozhodli sa odvolanie nepodať, keďže i po rokoch, ktoré od dopravnej nehody uplynuli, vnímajú celú vec mimoriadne emotívne a je pre nich veľmi náročné sa k tejto udalosti opakovane vracáť a na každom pojednávaní si ju pripomínať. O to viac negatívne ich zasiahla informácia o podanom odvolaní. Žalobcovia rešpektujú právo žalovaného sa voči rozsudku odvolať, avšak poukázali na jeho vyjadrenia, či už v priebehu trestného konania alebo v priebehu tohto sporu, keď opakovane uvádzal, že sa snažil a naďalej snaží zmierniť dopady výlučne ním spôsobenej dopravnej nehody na žalobcov. V kontexte podaného odvolania však tieto vyjadrenia nemožno vnímať inak ako účelové, keď podaným odvolaním žalovaný opäť len predložil súdny spor a tým i ťažkú životnú situáciu žalobcov ako pozostalých po neb. K..

Vzhľadom na uvedené mali žalobcovia za to, že nie je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP a navrhli preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch potvrdil a priznal žalobcom v 1. – 5. rade voči žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok v časti potvrdiť a v časti zmeniť a upresniť.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov žalovaného v 1. rade v kontexte s namietaným nesprávnym procesným postupom, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania žalovaného v 1. rade, odvolací súd preskúmal rozhodnutie len v jeho vyhovujúcej časti vo výrokoch I. až IV. a rovnako upresnil výrok VI. o zastavení konania. Nakoľko žalobcovia odvolanie nepodali, odvolací súd nemohol preskúmať správnosť výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu voči žalovaným v 1. a 2. rade zamietol a rovnako nepreskúmaval ani vyhovujúci výrok V., ktorý žalovaný v 1. rade nenapádal. Predmetom odvolacieho prieskumu bolo teda preskúmanie vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým vyhovel žalobe príbuzných (žalobcov v 1. až 4. rade) o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby pri dopravnej nehode, čím bolo zasiahnuté do ich osobnostných práv, do ich súkromného a rodinného života.

10. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods.1 písm. b CSP) odvolací súd uvádza, že táto vada nebola zo spisu zistená.

11. Právo na spravodlivý proces je veľmi široko koncipovaný pojem, pričom medzi jeho zložky možno zaradiť práva ako prístup k súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na poučenie o procesných právach, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, ako aj ďalšie iné. Porušenie akéhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie zo strany súdu. O porušenie práva na spravodlivý proces zo strany súdu však ide len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne takú intenzitu, ktorá jednoznačne odôvodní záver, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne konanie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Zo spisu odvolacím súdom nebolo zistené namietané konanie súdu porušujúce práva odvolateľa na spravodlivý proces.

12. Odvolací súd konštatuje, že sa nestotožnil s odvolacou námietkou žalovaného v 1. rade o nedostatočnom odôvodnení výšky priznaných nárokov a má za to, že táto bola u jednotlivých žalobcov odôvodnená dostatočným spôsobom. Pokiaľ ide o primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie v bodoch 22. až 26., pričom na toto odôvodnenie v celom rozsahu poukazuje.

13. Vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že dňa XX.X.XXXX došlo na ceste X/XX v smere z E. I. Q. R. k dopravnej nehode, pri ktorej utrpel K. A. zranenia, ktorým dňa XX.X.XXXX podľahol. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú rodičmi zosnulého, žalobca v 3. rade je jeho bratom, žalobkyňa v 4. rade jeho družkou a žalobkyňa v 5. rade je jeho dcérou. Žalovaná v 2. rade je poisťovateľom, u ktorého mal žalovaný v 1. rade v čase vzniku dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie na vozidlo, s ktorým pri dopravnej nehode jazdil. Z rozsudku Okresného súdu Poprad sp.zn. 6T/64/2020-746 zo dňa 28.10.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť vo výrokoch o vine a náhrade škody dňa 13.11.2020 a vo výrokoch o treste a ochrannom liečení v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9To/50/2020-811 dňa 10.3.2021 bolo zistené, že žalovaný v 1. rade dňa XX.X.XXXX v čase okolo X:XX R. viedol po ceste X/XX T. E. B. I. Q. R. osobné motorové vozidlo zn. V. XXXX W. F., S.: XXXXXXXX (O. G.) po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov, ktoré zvýšili hladinu alkoholu v jeho krvi najmenej na X,XX - X,XX P., K. X,XX - X,XX ‰, kde pri prejazde ľavotočivou zákrutou nevenoval pozornosť vedeniu vozidla, situácii v cestnej premávke a neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, jazdil rýchlosťou XXX,X M., v dôsledku čoho dostal s vozidlom šmyk, pri ktorom prešiel do protismernej časti vozovky, kde prednou časťou narazil do prednej časti protiidúceho motorového vozidla značky C. U. EČV: B. XXXXX, ktoré viedol K. A. v smere od Q. R. I. E.. K. A. pri zrážke vozidiel utrpel polytraumu a následkom rozsiahlych vážnych zranení (popísaných v trestnom rozsudku a vyplývajúcich zo znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní), ktorým dňa XX.X.XXXX podľahol. Žalovaný v 1. rade ako vodič uvedeným konaním porušil ust. § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. c) ods. 2 písm. d), § 9 ods. 1, § 16 ods. 1, ods. 2 zákona č. 8/2009/Z.z. o cestnej premávke a bol uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 6 mesiacov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, bol mu uložený aj trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na doživotie, bolo mu uložené ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Poškodení

(v prebiehajúcom súdnom konaní žalobcovia) a VŠZP, a.s. boli s nárokom na náhradu škody odkázaní na civilný proces.

Zo znaleckého posudku č. XX/XXXX T. F. XX.X.XXXX, vypracovaného znalcom N. G. G. vyplynulo, že technickou príčinou dopravnej nehody bol prejazd žalovaného v 1. rade rýchlosťou vyššou, ako bola rýchlosť pre daný úsek maximálne povolená v súčinnosti s technikou prejazdu uvedenou zákutom, v dôsledku čoho došlo k strate smerovej stability (šmyku) jeho vozidla s následným prejazdom do protismeru, kde došlo k zrážke s protiúdcim vozidlom vedeným K. A.. Zo znaleckého posudku tiež vyplynulo, že K. A. nemal technickú možnosť zabrániť dopravnej nehode, keďže pohyb protiúdcieho vozidla žalovaného v 1. rade bol náhly a nepredvídateľný. Znalec označil techniku jazdy K. A. za správnu. Podľa znaleckého posudku možno tiež za technickú príčinu dopravnej nehody označiť jazdu žalovaného v 1. rade pod vplyvom alkoholu.

Zo znaleckého posudku č. X/XXXX, XX/XXXX T. F. X.X.XXXX, vypracovaného znalcom P. H. R. vyplynulo, že bezprostrednou príčinou smrti K. A. bolo zlyhanie viacerých životne dôležitých orgánov v dôsledku poranení viacerých oblastí tela, najmä E. B.. Nálezy znalca popísané v znaleckom posudku, ktoré formou komplikácií viedli k smrti K. A., boli v priamej príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou zo dňa XX.X.XXXX.

14. Vyššie uvedené skutočnosti medzi stranami sporné neboli, sporná bola výška uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy jednotlivými žalobcami, tiež nárok na uplatňovaný úrok z omeškania. Blízke citové väzby medzi nebohým a žalobcami, teda jeho rodičmi, bratom, družkou a dcérou rovnako neboli sporné, ani to, že jeho smrťou utrpeli citovú traumu. Vzhľadom však na plnenie žalovaného v 2. rade (každému žalobcovi po 10.000,- eur) v priebehu súdneho konania a následné späťvzatie žaloby v tejto časti, žiadali žalovaní žalobu vo zvyšku zamietnuť. Žalovaný v 1. rade aj v odvolaní argumentoval, že primeranou je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom v rozsahu už poskytnutého plnenia zo strany žalovaného v 2. rade.

15. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne porušenie týchto vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. Podmienky pre vznik tohto sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov do osobnostných práv, kedy sa zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejaví ako postačujúce.

16. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom.

17. V dôsledku dopravnej nehody došlo k úmrtiu K. A., a to rodinného príslušníka žalobcov v 1. až 5. rade, čo zasiahlo do ich osobnostnej sféry takým spôsobom, že boli porušené ich osobnostného práva tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. K zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo jednoznačne v dôsledku smrteľnej dopravnej nehody a nebyť takejto tragickej udalosti, škodlivý následok by u žalobcov nenastal.

18. Odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že smrť syna, súrodenca, družu, resp. otca žalobcov spôsobila vážny zásah do ich súkromného a rodinného života. Jeho smrťou stratili sociálne, morálne, ako aj citové puto vytvorené medzi nimi. Protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade došlo k nenávratnému zničeniu väzieb rodinného života žalobcov. Následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané zadosťučinenie a zmiernenie ich ujmy. Ak medzi fyzickými osobami existujú citové, sociálne a morálne vzťahy, ktoré sa vytvorili v ich súkromnom a rodinnom živote, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva

na súkromie inej z nich. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi, resp. účastníkom vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá čiastočne alebo úplne bráni naplno naplniť citové potreby, čiže nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová emocionálna ujma. Ak dôjde k smrti ktoréhokolvek z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Vychádzajúc aj z ustálenej rozhodovacej praxe NS SR (napr. 5Cdo/265/2009, 2Cdo/194/2011) súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobenej protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

19. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného v 1. rade došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu s poškodenými. Táto intenzita je daná už tým, že žalobcovia ako rodičia, súrodenec, družka či dcéra okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je vnímaná ako neznesiteľná, fyzicky obmedzujúca aktivity pozostalého, často vyžadujú odbornú pomoc v dôsledku duševného ochorenia, sú zasiahnutí stratou blízkej osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním bolo upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov rodinnej spolupatričnosti, odovzdávanie a prijímanie rodičovskej, súrodeneckej a partnerskej lásky. Ich absencia sa negatívne prejavila nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvnila celý budúci život žalobcov. Strata člena rodiny v mladom veku predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne fungujúcej rodiny na neúplnú rodinu, navždy strádajúcu v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež sebarealizáciu pozostalých členov rodiny.

20. Ako už bolo uvedené, žalovaný v 1. rade v odvolaní namietal výšku priznanej náhrady (s výnimkou žalobkyni v 5. rade) ako aj jej nedostatočné odôvodnenie vzhľadom na osoby žalobcov. Podľa jeho názoru nemožno stotožňovať rozsah zásahu do osobnostnej sféry rodičov, so zásahom do osobnostnej sféry súrodenca, družky či maloletej dcéry, ktoré sú diametrálne odlišné.

21. Odškodnenie pozostalých z dôvodu nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, pri ktorej súd zvažuje všetky právne významné okolnosti spoluurčujúce výšku tejto ujmy. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). Zvažuje sa intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe a eventuálne poskytnutie inej satisfakcie.

22. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv postihnutej osoby. Len tak možno doceliť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie nemajetkovej ujmy vzniknutej na osobnosti dotknutej fyzickej osoby. V zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka je povinnosťou súdu určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nielen s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ale súd musí zväžiť všetky okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby.

23. Odvolací súd prihliadol okrem závažnosti vzniknutej ujmy na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, aj k postoju a momentálnym pomerom žalovaného v 1. rade, rovnako aj k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu a tiež požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie.

24. V súvislosti s odvolateľom namietanou priznanou výškou nemajetkovej ujmy odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zdôvodnil svoje východiská, zistený skutkový stav

i procesný postup súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku (body 22. – 26.) obsahujú i posúdenie námietok žalovaného v 1. rade ohľadne výšky priznanej nemajetkovej ujmy, ako aj kritérií, v akej miere boli pre súd určujúce pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy pre toho-ktorého žalobcu. Zároveň bol zohľadnený aj postoj žalovaného v 1. rade, jeho trest, snaha o nápravu, ale aj majetkové a sociálne pomery. Úvahy, ktorými sa súd prvej inštancie riadil sú popísané, z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplývajú a nič na tom nemení ani skutočnosť, že v rovnakej výške bola náhrada nemajetkovej ujmy priznaná napr. žalobcovi v 1. rade ako aj žalobkyni v 4. rade. Aj keď ich vzťah k neb. K. bol iný (žalobca v 1. rade otec a žalobkyňa v 4. rade jeho družka), obaja boli jeho blízkou osobou a prvoinštančný súd im priznal náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakej výške. V nižšej výške priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi v 3. rade ako jeho bratovi a najmenej žalobkyni v 5. rade ako mal. dcére zosnulého K. A. s poukazom na skutočnosť, že táto v čase úmrtia svojho otca mala X P. a preto ešte nemohla plne vnímať, čo sa vlastne stalo a intenzita jej vzťahu k otcovi objektívne ešte nemohla byť naplno vyvinutá. Obdobne rovnako súd prvej inštancie diferencoval výšku priznanej nemajetkovej ujmy aj vo vzťahu k bratovi neb. K. žalobcovi v 3. rade, u ktorého síce boli vystupňované zdravotné problémy po bratovej smrti, avšak intenzita vnímania straty blízkej osoby nie je objektívne taká, ako je to napr. u matky nebohého – žalobkyne v 2. rade. U tejto prvoinštančný súd zohľadnil najvyššiu možnú mieru prežívania tragédie spôsobenej smrťou blízkej osoby. Uvedené úvahy a závery vyplývajú z odôvodnenia v odseku 22., 23. napadnutého rozsudku, ale aj odseku 24. a 26.

25. Odvolací súd si je tak ako súd prvej inštancie vedomý, že nečakaným úmrtím syna žalobcov v 1. a 2. rade došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, pričom následok je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Rodinné väzby žalobkyne v 2. rade ako matky a rovnako aj otca (žalobcu v 1. rade) s ich synom boli neoprávneným zásahom definitívne ukončené. Došlo k mimoriadne citlivému zásahu do emocionálnej sféry rodičov, ktorí spolu s nebohým K. a jeho bratom E. až do času, kedy ich syn K. nezačal viesť spoločnú domácnosť so svojou družkou (marec 2019), tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu. Aj potom však nebohý K. ich pravidelne navštevoval, pomáhal im, bol im oporou. Jeho smrťou stratili akúkoľvek možnosť naďalej byť súčasťou všetkých bežných či výnimočných situácií v živote svojho syna. Táto udalosť zanechala v ich živote trvalé následky, ktoré možno len ťažko akýmkoľvek možným spôsobom úplne odstrániť. Vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy žalobcom v 1. a 2. rade a to matke maloletého K. vo výške 13.000,- eur a otcovi v sume 10.000,- eur sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o dôvodnosti nároku v takejto výške s ohľadom na ich citový vzťah rodičov voči nebohému, popisu osoby nebohého ako aj výsledkov znaleckého dokazovania v rámci trestného konania, ktoré nepreukázali žiadne zavinenie nebohého na dopravnej nehode, pri ktorej prišiel o život. Aj súd prvej inštancie citlivo vnímal, že najvyššia miera prežívania tragédie spôsobenej smrťou blízkej osoby, svojho syna je u žalobkyne v 2. rade, jeho matky, ktorú aj popísal a dostatočným spôsobom odôvodnil výšku priznanej náhrady.

26. Vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy žalobcovi v 3. rade odvolací súd zdôrazňuje, že žalobca v 3. rade už nemôže rozvíjať svoj súrodenecký vzťah s bratom, v budúcnosti nebude mať blízku osobu, o ktorú sa môže oprieť, keď sa už rodičia pomínú. Nepochybné však žalobca v 3. rade utrpel stratu svojho brata, s ktorým mal aj vzhľadom na jeho zdravotné znevýhodnenie nadštandardné vzťahy tak, ako to vyplynulo z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie. Odvolací súd je toho názoru, že zásah do citovej stránky žalobcu v 3. rade ako brata nebohého bol zásadný a stratu svojho brata intenzívne prežíval. Vo vzťahu k žalobcovi v 3. rade je preto podľa názoru odvolacieho súdu dôvodné odškodnenie utrpenej nemajetkovej ujmy vo výške priznanej súdom prvej inštancie.

27. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy pre družku nebohého K., žalobkyňu v 4. rade túto súd prvej inštancie ustálil vo výške 10.000,- eur, ktorú taktiež dostatočným spôsobom odôvodnil a ktorú aj odvolací súd považuje za primeranú. Súd prvej inštancie zohľadnil skutočnosť, že s nebohým K. žili od marca 2019 v spoločnej domácnosti, plánovali si spoločný život, v auguste 2019 sa im narodila dcéra J., žalobkyňa v 5. rade. B. K., druhá a otca došlo k pretrhnutiu všetkých citových väzieb, rodinného života a tiež ťaživej finančnej situácii. Išlo o jej najzávažnejšiu životnú ujmu, preto akýkoľvek pokus o finančnú náhradu nebude dostatočný. Napriek tomu súd prvej inštancie s cieľom aspoň čiastočne zmierniť jej útrapy prihliadol nielen na ich citové väzby s nebohým K., ale aj na okolnosti na strane žalovaného v 1. rade.

28. Súd prvej inštancie správne zohľadnil aj argumenty žalovaného v 1. rade týkajúce sa jeho postoja, predchádzajúceho trestu, snahy o nápravu, ako aj majetkových a sociálnych pomerov, teda kritérií rozhodujúcich pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, keď úvahy súdu prvej inštancie, ako aj jeho závery vyplývajú z odôvodnenia v odseku 22., 24. a 26. napadnutého rozsudku.

29. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v časti priznania výšky náhrady nemajetkovej ujmy za preskúmateľné a v súlade s § 220 ods. 2 CSP, a preto potvrdil napadnutý rozsudok ohľadne zaplataenia nemajetkovej ujmy žalobcovi v 1. rade vo výške 10.000,- eur, žalobkyni v 2. rade vo výške 13.000,- eur, žalobcovi v 3. rade vo výške 7.000,- eur a žalobkyni v 4. rade 10.000,- eur majú za to, že v tejto výške je náhrada adekvátna postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

30. Keď súd prvej inštancie v bode 27. napadnutého rozsudku uvádza rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrová c/a Slovenská republika*, resp. odkazuje na zákon č. 274/2017 Z.z.), hovorí, že ide o určité merítka alebo určité kritérium, ktorým sa inšpiroval pri stanovení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy u jednotlivých žalobcov. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na množstvo rozhodnutí aj samotného Krajského súdu v Prešove, ktorými boli priznávané aj vyššie náhrady pozostalým poškodeným titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to napr. rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 22Co/10/2020, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Kežmarok sp.zn. 2C/47/2018, bola príbuzným ako blízkym osobám všetkým trom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému po 25.000,- eur. Rovnako aj v iných kauzách, napr. 20Co/58/2020.

31. Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, účastníci konania musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol vydaný - to je zásadná poistka proti svojvôli (*Taxquet vs. Belgicko*). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (rozhodnutie IV. ÚS 14/07).

32. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, keďže okresný súd v dostatočnom rozsahu zdôvodnil svoje východiská, zistený skutkový stav i procesný postup v odôvodnení rozsudku pri rozhodovaní (body 22. - 26. odôvodnenia rozsudku) a obsahuje i posúdenie námietok žalovaného v 1. rade k otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy u jednotlivých žalobcov v 1. – 5. rade.

33. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný v 1. rade neopodstatnene namieta, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP).

34. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti aj odvolací súd považuje súdom prvej inštancie priznané náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v 1., 2., 3. a 4. rade za primerané. Napokon priznanú náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v 5. rade považoval za primeranú aj samotný odvolateľ, keď voči výroku V. rozsudku týkajúceho sa náhrady nemajetkovej ujmy mal. dcéry zosnulého K. A. ani odvolanie nepodal. K uvedeným sumám priznaným súdom prvej inštancie vo výrokoch I., II., III. a IV. je potrebné pripočítať u každého zo žalobcov (a to aj žalobkyne v 5. rade) sumu 10.000,- eur, ktorú im v priebehu súdneho konania z titulu náhrady nemajetkovej ujmy uhradil žalovaný v 2. rade.

35. V súvislosti s odvolacou námietkou žalovaného v 1. rade ohľadne nezrozumiteľnosti výroku VI. týkajúceho sa zastavenia konania odvolací súd uvádza, že túto námietku považuje za dôvodnú, a preto výrokom II. zmenil napadnutý rozsudok vo výroku VI. tak, že tento upresnil v súlade so späťvzatím žaloby učinenej žalobcami podaním zo dňa 12.4.2023, a to postupom podľa § 388 CSP, nezistiac dôvody na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

36. Podľa § 144 CSP žalobca môže vziať žalobu späť.

37. Podľa § 145 ods. 1, 2, 3 CSP ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Ak je žaloba vzatá späť sčasti pred jej doručením žalovanému, koná súd o zvyšku nároku bez rozhodovania o zastavení konania v tejto časti.

38. Podľa § 146 ods. 1, 2 CSP súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie. Súhlas žalovaného je potrebný vždy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

39. Vzhľadom na dispozičný úkon žalobcov, ktorí vzali žalobu späť v časti s poukazom na plnenie im zo strany žalovaného v 2. rade bolo potrebné konanie zastaviť, a to v časti ako to navrhovali žalobcovia v 1. – 5. rade.

40. Podľa § 396 ods. 1, 2 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

41. Nakoľko rozhodnutie prvoinštančného súdu bolo čiastočne zmenené, keď bol upresnený výrok VI. o zastavení konania v zmysle čiastočného späťvzatia žaloby žalovaného v 1. – 5. rade vzhľadom na plnenie každému zo žalobcov o 10.000,- eur zo strany žalovanej v 2. rade, odvolací súd rozhodoval o trovách celého, tak prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcami v 1. až 5. rade a žalovanými v 1. a 2. rade postupom podľa § 396 ods. 2 CSP. Žalovanému v 1. rade bolo síce po rozhodnutí vo veci priznané súdom prvej inštancie oslobodenie od súdnych poplatkov a jeho nepriaznivé majetkové pomery by mohli byť dôvodom pre použitie § 257 CSP, odvolací súd však majúc za to, že práve žalovaný v 1. rade zavinil smrť príbuzného žalobcov K. A., a to vo vysokej rýchlosti a pod vplyvom alkoholu, aj tohoto zaviazal na náhradu trov konania pre žalobcov v 1. a 5. rade.

42. Keďže rozhodnutie súdu v predmetnej právnej veci záviselo od úvahy súdu, pričom bolo konštatované, že došlo k zásahu do práv žalujúcej strany, je potrebné vychádzať z premisy, že žalobcom patrí plná náhrada trov konania z prisúdenej istiny. Žalovaná strana procesne zavinila trovy konania v zastavenej časti, keďže došlo k dobrovoľnej náhrade zo strany žalovaného v 2. rade každému zo žalobcov po 10.000,- eur a vo zvyšku mali teda žalobcovia (s výnimkou nepatrných častí ohľadom úroku z omeškania) plný úspech vo veci, avšak pri výpočte výšky samotnej náhrady sa bude vychádzať z prísudku. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol postupom podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Podľa tohto ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške. Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je prípad prejednávanej veci. Táto úvaha sa týka skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Pre spravodlivé vyriešenie prípadu bolo dôvodné postupovať tak, aby došlo k naplneniu legitímnych očakávaní strán sporu aj v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania.

43. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).